

Cyngor Sir Ynys Môn	
Adroddiad i:	Pwyllgor Gwaith
Dyddiad:	24 Hydref 2022
Pwnc:	Cais Porthladd Rhydd Caergybi
Aelod(au) Portffolio:	Y Cyngorydd Carwyn Jones (Datblygu Economaidd, Hamdden a Thwristiaeth)
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	Christian Branch Pennaeth Gwasanaeth – Rheoleiddio a Datblygu Economaidd
Awdur yr Adroddiad:	Tudur H. Jones
Ffôn:	2146
E-bost:	tudurjones@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Perthnasol i bob Aelod Etholedig

A –Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

Argymhellion –

1) Oherwydd y terfyn amser ar gyfer cyflwyno cais, bod y Pwyllgor Gwaith yn dirprwyo awdurdod i'r Prif Weithredwr gyflwyno'r Cais Porthladd Rhydd terfynol, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd a'r Aelod Portffolio Datblygu Economaidd.

2) Bod y Pwyllgor Gwaith yn cytuno fod galw i mewn yn cael ei eithrio ar sail brys a niwed i ddiddordeb y cyhoedd.

1.0 Beth yw Porthladd Rhydd?

Mae Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru wedi gwahodd cynigwyr i gyflwyno cynlluniau am Borthladdoedd Rhydd yng Nghymru (<https://www.gov.uk/freeport>). Agorodd y broses ymgeisio ar 1 Medi a bydd yn cau am 6pm ar 24 Tachwedd 2022 ac mae disgwyl penderfyniad yng Ngwanwyn 2023. Felly mae'r amserlen yn heriol.

Mae porthladdoedd rhydd yn ardaloedd dynodedig lle mae ystod o gymhellion economaidd ar gael i ysgogi'r economi leol ac annog twf a buddsoddiad. Maent yn cynnwys cymhellion yn gysylltiedig â threthi, tollau, cyfraddau busnes, cynllunio, adfywio, arloesi a masnach a chymorth i fuddsoddi.

2.0 Y Broses Ymgeisio

Mae'r Prosiectws Ymgeisio yn debyg i'r un ar gyfer Lloegr a arweiniodd at ddyfarnu statws Porthladd Rhydd i wyth ymgeisydd yn 2021 (gan gynnwys Porthladd Lerpwl). Serch hynny, mae cynnwys Llywodraeth Cymru yn y broses benderfynu wedi ehangu'r meini prawf asesu i gynnwys polisiau blaenoriaeth megis Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol, polisiau Sero Net, yn ogystal â safonau amgylcheddol a safonau llafur.

Mae'r ddwy Lywodraeth wedi nodi eu bod yn agored i'r posibilrwydd o ganiatáu mwy nag un Porthladd Rhydd yng Nghymru, pe byddent yn derbyn achos busnes digon cryf.

A –Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

Mae £26m o gyllid sbarduno ar gael i'r cais/ceisiadau llwyddiannus - £1m o gyllid referniw a £25m o gyllid cyfalaf ar ôl i'r achosion busnes amlinellol a llawn gael eu cymeradwyo.

Gall ceisiadau gael eu cyflwyno gan gynghrair ac mae'n rhaid i'r gynghrair gynnwys gweithredwr porthladd a'r awdurdod lleol 'lletyol'. Bydd partneriaid eraill yn cynnwys busnesau lleol a rhyngwladol; sefydliadau academiaidd; Partneriaethau Economaidd Rhanbarthol ac awdurdodau lleol eraill.

Mae'n rhaid i ymgeiswyr gynnwys o leiaf un safle tollau. Mae safle tollau Porthladd Rhydd (a elwir hefyd yn 'barth rhydd') yn barth tollau amgaeedig, diogel lle nad yw rhai o'r rheolau treth a thollau arferol yn berthnasol. Mae'n rhaid iddynt gael eu gweithredu gan sefydliad sydd wedi'i awdurdodi i wneud hynny gan Gyllid a Thollau ei Mawrhydi (CThEM).

Dylai cynigwyr anelu am safle treth sengl er mwyn manteisio ar y cynnig treth. Os oes achos economaidd dros wneud hynny, gall ymgeiswyr ddiffinio hyd at dair ardal unigol fel lleoliad y safleoedd treth. Mae'n rhaid i'r safleoedd hyn fod:

- yn safleoedd heb eu datblygu
- yn safle sengl neu'n safleoedd lluosog o hyd at 600ha (gydag isafswm o 20ha ac eithrio o dan amgylchiadau eithriadol)
- gallant fod ym mherchnogaeth nifer o berchnogion
- wedi eu lleoli mewn ardaloedd sydd â chyfraddau cynnyrch domestig gros (GDP) y pen sy'n is na chyfartaledd y DU a chyfraddau diweithdra uwch na chyfartaledd y DU

Mae tri phrif amcan y mae'n rhaid eu bodloni:

1. Hyrwyddo adfywio a chreu swyddi o ansawdd uchel – dyma'r prif faen prawf;
2. Sefydlu'r Porthladd Rhydd fel hyb cenedlaethol ar gyfer masnach fyd-eang a buddsoddiad ar draws yr economi;
3. Meithrin amgylchedd arloesol.

Mae ceisiadau'n cael eu hasesu ar sail eu gallu i gyflawni'r tri amcan uchod – yn ogystal â:

1. Y gallu i gyflawni'r cynnig yn effeithiol ar gyflymder
2. Lefel ymwneud y sector preifat yn y cynnig

Rhoddir sgôr isel, canolig neu uchel i bob un o'r meini prawf hyn ac er mwyn i fidiau fynd ymlaen i'r broses lle bydd gweinidogion yn gwneud penderfyniad bydd rhaid iddynt:

- dderbyn sgôr "canolig" neu well ar y prif faen prawf ("hyrwyddo adfywio a chreu swyddi o ansawdd uchel");
- derbyn dim mwy nag un sgôr "isel" ar draws y pum maen prawf.

Felly mae'n bwysig dangos y gallai Porthladd Rhydd yng Nghaergybi gyflawni pob un o'r pum maen prawf – ac yn arbennig y gall hyrwyddo adfywio a chreu swyddi o ansawdd uchel.

A –Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

3.0 Risgiau a'r hyn sy'n anhysbys ar hyn o bryd am y Prosbectws Porthladdoedd Rhydd

Mae ansicrwydd yn bodoli ynghylch gwerth a manteision Porthladdoedd Rhydd gan y cred rhai eu bod yn disodli gweithgarwch economaidd sy'n bodoli'n barod o un ardal i ardal arall; ac y gellid edrych ar ddynodi Porthladdoedd Rhydd fel cam cyntaf mewn proses ehangach o ddadroleiddio. Serch hynny, dylid nodi fod gwahaniaethau sylfaenol rhwng Porthladdoedd Rhydd yng Nghymru a Lloegr ac mae'r trothwy ar gyfer dadroleiddio yn fwy caeth yng Nghymru ac mae'n cael ei asesu a'i rheoleiddio'n llawer llymach (gweler isod).

Cydnabyddir y bydd angen eglurder a sicrwydd pellach ynghylch y materion a ganlyn wrth i'r cais gael ei ddatblygu a chyn ei gyflwyno ar 24 Tachwedd:

1. Rheoli risg, rheoli rhanddeiliaid a rheoli disgwyliadau.
2. Perthynas i'r dyfodol / perthynas ffurfiol gyda Stena a rheoli a dyrannu'r arian cyfalaf o £25m.
3. Adnoddau a chapasiti yn y Cyngor i reoli statws Porthladd Rhydd pe byddai'r cais yn llwyddiannus.
4. Yr angen am lywodraethiant cadarn, a rôl y Cyngor Sir yn y tymor hir, a'r adnoddau fydd eu hangen i gyflawni'r rôl honno yn effeithiol a chydymffurfio ag unrhyw ofynion.
5. Y risg posib o ddadleoli economaidd yn ogystal ag agosrwydd Porthladd Lerpwl.
6. Effeithiau posib y Porthladd Rhydd ar gymunedau lleol, yr iaith Gymraeg a diwylliant Cymreig.

Wrth ystyried yr uchod, dylid nodi na fydd y Cyngor Sir ond yn cyflwyno cais sydd yn sicrhau fod y pryderon uchod yn cael eu bodloni a'i fod yn gwella swyddi, cyfleoedd a ffyniant ar Ynys Môn.

4.0 Y Gwahaniaeth rhwng Porthladdoedd Rhydd Cymru a Lloegr

Mae gwahaniaeth pendant rhwng y disgwyliadau sydd ynghlwm â Phorthladdoedd Rhydd yng Nghymru a Phorthladdoedd Rhydd yn Lloegr.

Mae lefel y dadroleiddio yn y cynigion am Borthladdoedd Rhydd yn gymharol gyfyngedig (ac yn fwy fyth yng Nghymru). Er bod gan y DU fwy o ryddid i ddadroleiddio yn awr ar ôl gadael yr Undeb Ewropeaidd, mae'n rhaid iddi gydymffurfio o hyd â rheoliadau Sefydliad Masnach y Byd a'r cytundeb masnach rhwng y DU a'r Undeb Ewropeaidd (mewn perthynas â rheoli cymorthdaliadau er enghraifft).

Yng Nghymru bydd rhwystrau a gwrthbwysau ar waith, er enghraifft mewn meysydd megis:

1. Cynllunio – cyfrifoldeb y Cynghorau fydd “ystyried” caniatáu cyflwyno Gorchmynion Datblygu Lleol, ac mae hyn yn rhoi hyblygrwydd i'r Cyngor ynghylch pa mor bell y mae'n dymuno mynd;
2. Safonau Amgylcheddol – mae gostwng safonau amgylcheddol (a safonau llafur) wedi cael ei ddiystyru'n benodol gan Lywodraeth Cymru;

A –Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

3. Safonau Llafur – dywed Gweinidog Cymru ei fod yn chwilio am fidiau fydd yn arddangos y safonau llafur uchel a geir yn y Contract Economaidd a Phrospectws Cymru.
4. Sero Net a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol - Bydd angen i unrhyw Borthladd Rhydd yng Nghymru weithredu oddi mewn i fframwaith deddfwriaethol Cymru mewn perthynas â chynaliadwyedd a llesiant - Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 - ac ymrwymadau sero net Llywodraeth Cymru.

Oherwydd dymuniad Llywodraeth Cymru i gynnal safonau uchel, mae'r cyfrifoldebau sydd wedi eu datganoli yn llai tebygol o weld hyblygrwydd yn y dyfodol na'r meysydd y mae Llywodraeth y DU yn gyfrifol amdanynt a dylai hyn gynnig y cysur angenrheidiol.

5.0 Y Sefyllfa Bresennol

Mae'r Prif Weithredwr wedi bod yn arwain trafodaethau gyda Stena (a'u cynghorwyr) ynglŷn â'r gwaith i ddatblygu cais wedi'i ganoli ar Borthladd Caergybi.

Bydd angen lefel sylweddol o ddadansoddi technegol a gwaith mireinio er mwyn bod mewn sefyllfa i gyflwyno cais ffurfiol i Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.

Er bod nifer o agweddau yn parhau i fod yn anhysbys o ran ymarferoldeb sefydlu Porthladd Rhydd yng Nghaergybi (byddant yn dod yn fwy eglur drwy gydol y broses), nodwyd yn glir fod gan y Cyngor rôl ganolog holl bwysig i'w chwarae ac y bydd yn atebol i Lywodraeth Cymru am y cyllid o £26m.

6.0 Y Camau Nesaf

Os bydd yr argymhelliad yn cael ei gymeradwyo, y cam nesaf fydd cyflwyno'r cais i Lywodraeth y DU erbyn **dim hwyrach na 6pm ar 24 Tachwedd 2022**.

Oherwydd yr amserlen gaeth, ni fydd yn bosib cyflwyno'r cais terfynol i'r Pwyllgor Gwaith ei gymeradwyo'n derfynol oherwydd y gwaith paratoi fydd angen ei wneud cyn y dyddiad cau ac nid yw cyfarfod nesaf y Pwyllgor Gwaith yn cael ei gynnal tan 29 Tachwedd 2022.

Disgwylir i'r safle llwyddiannus gael ei gyhoeddi yn ystod y gaeaf a disgwylir iddo ddod yn weithredol yn 2023.

Os bydd cais yr Ynys yn llwyddiannus, bydd rhagor o waith yn cael ei wneud i ddatblygu rhaglen gyflawni a chofrestr risg cynhwysfawr, yn ogystal ag amlinellu trefniadau llywodraethiant cadarn rhwng y Cyngor, Stena a phartneriaid/rhanddeiliaid ehangach.

Os yw'r cais yn llwyddiannus, a phan fydd y ddwy Lywodraeth wedi rhannu'r cytundeb cyllido gyda'r Cyngor Sir, bydd Swyddogion yn rhoi diweddariad i'r Pwyllgor Gwaith a fydd yn cynnwys manylion pellach mewn perthynas â:

- a) Rôl y Cyngor wrth gyflawni'r Cais
- b) Nodi a lliniaru risgiau
- c) Strwythurau llywodraethu

A – Argymhelliad/argymhellion a rheswm/rhesymau

d) Monitro ac adrodd

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a pham wnaethoch chi eu gwrthod a/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Nad yw'r Cyngor Sir yn cyflwyno cais am Borthladd Rhydd. Nid ystyrir fod hwn yn opsiwn realistig gan y gallai greu cyhoeddusrwydd negyddol a chael effaith andwyol ar uchelgais y Cyngor i greu swyddi a chyfleoedd.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae sicrhau cymeradwyaeth angenrheidiol a chefnogaeth gan y Pwyllgor Gwaith yn bwysig oherwydd gwerth y cais arfaethedig, a lefel uchel o ddiddordeb gan randdeiliaid lleol.

Ch – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â pholisïau a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi. Mae'n alinio a Chynllun y Cyngor, yn yr ystyr:

Byddwn yn hyrwyddo Ynys Môn er mwyn annog datblygwyr mawr i fuddsoddi yn yr Ynys ac yn defnyddio hyn fel catalydd ar gyfer datblygu busnesau a swyddi ar yr Ynys.

...ac...

Gwneud ein gorau glas i greu amodau sy'n golygu y gall busnesau lleol ddatblygu a chreu swyddi o safon yn Ynys Môn. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau bod gwariant y Cyngor yn cefnogi busnesau lleol.

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Na – ni ragwelwyd y gweithgaredd hwn ac efallai y bydd y Cyngor yn ysgwyddo costau ychwanegol wrth ddatblygu'r cais.

Dd – Asesu'r effaith posib (os yw'n berthnasol):

1	Sut mae'r penderfyniad hwn yn effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys?	Mae ardaloedd yng Nghaergybi'n dioddef amddifadedd sydd ymysg yr uchaf yng Nghymru. Gallai sicrhau statws Porthladd Rhydd gyflawni gwelliannau gwirioneddol a fyddai o fudd i'r Dref a chreu swyddi a chyfleoedd.
2	A yw hwn yn benderfyniad y rhagwelir y bydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol. Os felly, sut?-	Mae ganddo'r potensial i atal costau/dibyniaethau ar yr Awdurdod yn y dyfodol trwy ysgogi twf economaidd a ffyniant yng Nghaergybi ac ar Ynys Môn.

Dd – Asesu'r effaith posib (os yw'n berthnasol):		
3	A ydym wedi bod yn cydweithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn, os felly, rhowch wybod gyda phwy:	Ydym – gweithio gyda chydweithwyr o Lywodraeth y DU a sefydliadau tu allan i'r Cyngor Sir megis Stena.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae eu rhan wrth ddrafftio'r ffordd hon ymlaen, gan gynnwys y rhai hynny y mae'r penderfyniad hwn yn cael effaith uniongyrchol arnynt. Esboniwch sut:-	Na – dim eto.
5	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.	Rydym yn rhagweld y gallai hyn gael effeithiau cadarnhaol posib ar bob dinesydd trwy greu swyddi a chyfleoedd.
6	Os yw hwn yn benderfyniad strategol, nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad ei gael ar y rhai hynny sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.	Rydym yn rhagweld y gallai hyn gael effeithiau cadarnhaol ar bob dinesydd, yn arbennig o ystyried fod Caergybi'n dioddef amddifadedd ac mae nifer o'r preswylwyr yn wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol.
7	Nodwch unrhyw effaith y gallai'r penderfyniad hwn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.	Bydd unrhyw fid llwyddiannus posib yn cael ei gyflwyno yn y Gymraeg a'r Saesneg a byddwn yn sicrhau fod Gymraeg yn cael ei thrin union yr un fath â'r Saesneg.

E – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	
2	Cyllid / Adran 151 (gorfodol)	
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (gorfodol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	Amherthnasol
5	Eiddo	Amherthnasol
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Amherthnasol
7	Caffael	Amherthnasol
8	Sgriwtini	Amherthnasol
9	Aelodau Lleol	Amherthnasol

F - Atodiadau:
Sleidiau Cyflwyniad Llywodraeth Cymru ar Borthladdoedd Rhydd

--

Ff – Papurau cefndir (cysylltwch ag awdur yr adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Rhaglen Porthladd Rhydd yng Nghymru

Sesiwn Ymgysylltu gyda
Rhanddeiliaid
5ed o Hydref 2022

UK Government
Llywodraeth y DU

Freeport Programme in Wales

Stakeholder Engagement
Session
5 October 2022

Lansio

- Mae Gweinidog yr Economi Llywodraeth Cymru a'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ffyniant Bro, Tai a Chymunedau wedi lansio'r prospectws ar gyfer ymgeiswyr y Rhaglen Porthladd Rhydd yng Nghymru ar 1 Medi
- *“Bydd Porthladd Rhydd newydd yn rhoi hwb aruthrol i bobl Cymru, ac rwy’n hynod falch o gychwyn y broses ymgeisio wrth i ni barhau â’n gwaith gyda Llywodraeth Cymru i ddod â swyddi a ffyniant i’r wlad”* – Greg Clarke
- *“Rwy’n edrych ymlaen at ystyried cynigion arloesol sy’n sicrhau buddion economaidd a chymdeithasol ystyrlon i Gymru”* – Vaughan Gething

Prosbectws

- Cyd-destun Polisi:
 - 8 Porthladd Rhydd mewn gweithrediad yn Lloegr
 - Bwriad Llywodraeth y DU (UKG) i gael Porthladdoedd Rhydd ledled y DU
 - Ymrwymiad i weithio mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru (LIC) a llywodraethau datganoledig eraill i gyflawni'r rhaglen Porthladdoedd Rhydd
- Bydd y Rhaglen Porthladdoedd Rhydd yn cyfrannu at wireddu deilliannau: [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#)
- Dogfennau allweddol:
 - [Papur Gwyn Ffyniant Bro](#)
 - [Y Rhaglen Lywodraethu](#)
 - [Cynllun i Gymru](#)
 - [Genhadaeth i gryfhau ac ailadeiladu'r economi](#)

Amcanion

Mae Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU wedi cydweithio i ddylunio model Porthladdoedd Rhydd a fydd yn cyflawni tri phrif amcan y mae'n rhaid i ymgeiswyr eu bodloni

- **Sefydlu canolfan genedlaethol ar gyfer masnach a buddsoddi byd-eang ar draws yr economi;**

cynhyrchu mwy o weithgarwch economaidd ledled Cymru, a'r DU yn ehangach, ac elwa o fewnfuddsoddi da.

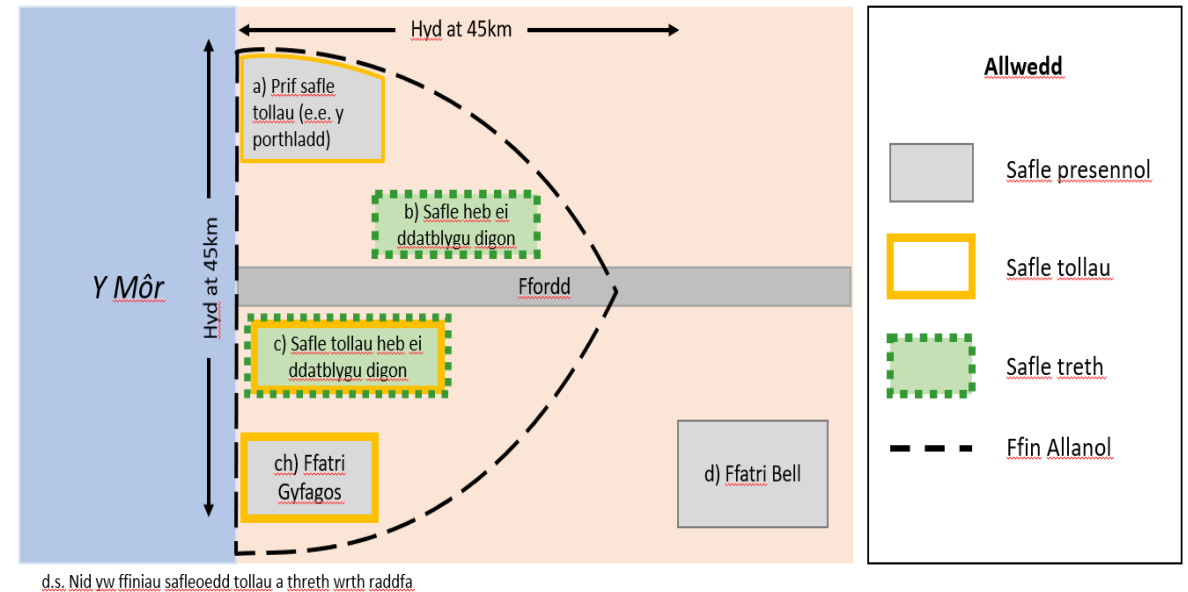
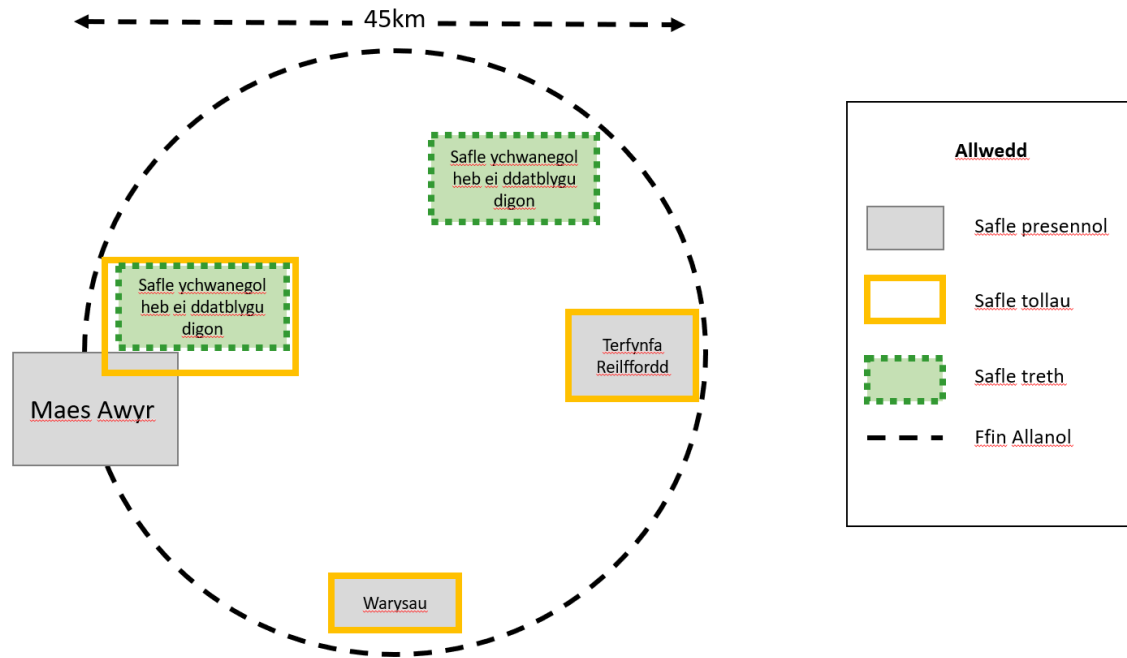
- **Hyrwyddo adfywio a chreu swyddi o ansawdd uchel;**

ysgogi twf net mewn swyddi ar draws diwydiannau arloesol a sectorau o'r economi, gan greu cyfleoedd swyddi o ansawdd uchel, sicrhau Gwaith Teg a thwf economaidd cynhwysol cynaliadwy.

- **Meithrin amgylchedd arloesol;**

Creu amgylcheddau dynamig sy'n dod ag arloeswyr at ei gilydd i gydweithredu mewn ffyrdd newydd, gan gefnogi diwydiannau a gwasanaethau'r dyfodol, cefnogi datgarboneiddio, addasu hinsawdd a chynnal amgylchedd naturiol ffyniannus.

Daearyddiaeth

d.s. Nid yw ffiniau safleoedd tollau a threth wrth raddfa

Llywodraethu

Gall ymgeiswyr amlinellu'r strwythur llywodraethu y maent yn ei ffafrio ond dylai'r cynnig:

- A) ddarparu cyfiawnhad clir am lefel y strwythur llywodraethu sy'n ofynnol i gyflawni'r cais Porthladd Rhydd
- B) dangos tystiolaeth o ymrwymiadau clir a chymesur gan y sectorau preifat a chyhoeddus i dalu costau gweithredu Porthladd Rhydd
- C) cynnwys strwythur gwneud penderfyniadau sy'n cadw gallu'r awdurdod lleol i fod yn atebol yn ystyrlon am wario arian cyhoeddus
- CH) bodloni ein tair safon graidd o ran:
 - i. strwythur effeithiol
 - ii. personél effeithiol
 - iii. swyddogaethau effeithiol

Caïs

- Eitemau allweddol y disgwyliwn iddynt gael eu cynnwys:
 - Mapiau a sail resymegol economaidd ar gyfer terfyn allanol, safleoedd treth, a safleoedd tollau
 - Cyflwyniad 5000 o eiriau yn nodi manylion sut bydd 5 amcan y Porthladd Rhydd yn cael eu bodloni
 - Cynllun gweithredu mewn cyd-destun
 - Fframwaith Rheoli Risg
 - Cynnig buddsoddi
 - Amlinelliad o ffocws sectoraidd y Porthladd Rhydd
 - Tystiolaeth o'r galw masnachol
 - Ymagweddau at liniaru allanoldebau negyddol a bodloni safonau amgylcheddol
 - Cymeradwyaethau partneriaid lleol

Cynllun Marcio (Atodiad A)

Porth Asesu

Marc	Testun
Llwyddo	Mae'r ymgeisydd wedi cyflwyno'r holl wybodaeth y gofynnwyd amdani ac mae'r ymateb yn amlwg yn bodloni'r manylebau a amlinellwyd yn y prospectws, gan gynnwys darparu tystiolaeth o sail resymegol gryf lle mae'r cynnig yn mynd y tu hwnt i'r terfynau rhagosodedig (e.e. ar gyfer unrhyw safleoedd tollau y tu allan i'r Terfyn Allanol).
Methu	Nid yw'r ymgeisydd naill ai wedi cyflwyno'r holl wybodaeth y gofynnwyd amdani, nid yw'r ymateb yn bodloni'r manylebau a amlinellwyd yn y prospectws, neu nid oes tystiolaeth ddigonol o sail resymegol gryf lle mae'r cynnig yn mynd y tu hwnt i'r terfynau rhagosodedig (e.e. ar gyfer unrhyw safleoedd tollau y tu allan i'r Terfyn Allanol).

Bydd gwybodaeth fanwl y cais y gofynnwyd amdani gan ymgeiswyr yn cael ei marcio yn unol â'r sgema canlynol

Marc	Testun
Isel	Ymateb gwael gyda phryderon sylweddol na fydd y cynnig yn cyflawni safon a fynnir i fodloni'r maen prawf.
Canolig	Ymateb da sy'n bodloni'r gofynion gyda thystiolaeth ategol gadarn. Mae'n dangos dealltwriaeth dda o'r ysgogiadau, allbynnau ac amcanion.
Uchel	Ymateb arbennig sy'n bodloni'r gofynion. Mae'n dangos dealltwriaeth ragorol o'r ysgogiadau, allbynnau ac amcanion gyda thystiolaeth ategol fanwl a dim gwendidau, gan arwain at lefel uchel o hyder y bydd y cynnig yn cyflawni safon a fynnir i fodloni'r maen prawf.

Asesiad

Bydd ymgeiswyr yn cael eu hasesu yn erbyn pob un o'r pum maen prawf	Bydd ceisiadau ond yn cael eu cyflwyno i weinidogion fel rhai y gellid eu penodi os ydynt yn cyflawni'r ddau isod, man lleiaf:
A) gallu i gyflawni'r amcan “hyrwyddo adfywio a chreu swyddi o ansawdd uchel”. B) gallu i gyflawni'r amcan “sefydlu canolfannau ar gyfer masnach a buddsoddi byd-eang”. C) gallu i gyflawni'r amcan “meithrin amgylchedd arloesol”. CH) gallu i gyflawni'r cynnig yn effeithiol yn ddi-oed. D) lefel ymglymiad y sector preifat yn y cynnig.	A) “canolig” o leiaf ar faen prawf arweiniol y llywodraeth, “hyrwyddo adfywio a chreu swyddi o ansawdd uchel”; B) dim mwy nag un “isel” ar draws y pum maen prawf

Aseiad a Gwneud Penderfyniad

Gweithredu	Arwain
Asesiad	Asesiad ar y cyd gan LIC a Llywodraeth y DU Meysydd polisi neilltuedig (h.y. tollau) Llywodraeth y DU yn arwain Meysydd polisi datganoledig (h.y. cynllunio) LIC yn arwain
Adolygiad	Bwrdd Uwch Wasanaeth Sifil ar y Cyd LIC a Llywodraeth y DU i gwblhau'r rhestr o'r rhai y gellid eu penodi
Gwneud penderfyniad	Penderfyniad ar y cyd gan weinidogion LIC a Llywodraeth y DU Cyhoeddi enillwyr ar y cyd gan weinidogion LIC a Llywodraeth y DU

Llinell amser

Dyddiad	Gweithredu
13 Hydref 2022	Terfyn amser ar gyfer cyflwyno holl gwestiynau cadarnhau o ran y prospectws i Freeports@llyw.cymru erbyn y dyddiad hwn
27 Hydref 2022	Terfyn amser ar gyfer cyhoeddi crynodeb o'r ymatebion i gwestiynau cadarnhau y prospectws – gweler yr enghraifft o'r Alban: Holi ac Ateb Porthladdoedd Gwyrdd
24 Tachwedd 2022	6pm – dyddiad cau ar gyfer ceisiau
Gaeaf 2023	Asesu'r ceisiau a phenderfyniad ar y cyd rhwng y llywodraethau
Gwanwyn 2023	Cyhoeddi'r cynnig llwyddiannus
Haf 2023	Porthladd Rhydd yn dod yn weithredol

Rhanddeiliad H&A

- Gallwch e-bostio unrhyw gwestiynau i Freeports@llyw.wales

Sylwer, bydd yr holl gwestiynau ac atebion yn cael eu cyhoeddi fel rhan o'r broses

- Dogfen allweddol - [Green Freeport clarification Q&A](#)
- Diolch